

Vprašanja in odgovori za članek *FURS si ne bo odrezal veliko*

1. Ali drži, da se od dobička, ki ga doseže fizična oseba s prodajo in nakupom kriptovalut (trgovanje), ne plača dohodnina, če tega ne opravlja kot dejavnost?

DA.

2. Po kakšnih merilih bo FURS presojal, ali je trgovanje fizične osebe dejavnost ali ne? Ali lahko pričakujemo kakšne uradno objavljene smernice (npr. opredelitev glede števila transakcij mesečno, trgovanje le za svoj račun ipd.)?

FURS v sodelovanju z MF pripravlja dopolnitev podrobnejšega opisa, objavljenega na spletni strani FURS, z naslovom Davčna obravnava poslovanja z virtualnimi valutami po ZDoh-2, ZDDPO-2, ZDDV-1 in ZDFS. Navedeno pojasnilo bo dopolnjeno s posameznimi kriteriji, ki bodo služili kot pripomoček pri razmejevanju, v katerih primerih gre za trgovanje/rudarjenje v poslovni sferi in kdaj v privatni. Dodani bodo tudi posamezni primeri, iz katerih bo razvidno, v katerih primerih bi lahko šlo za opravljanje dejavnosti trgovanja/rudarjenja z virtualnimi valutami, kot tudi primeri, ko ne gre za opravljanje dejavnosti trgovanja oz. rudarjenja.

Seveda pa bodo še vedno določeni mejni primeri, v katerih bo treba presojati, ali gre za posle, ki pomenijo opravljanje dejavnosti, ali pa za prodajo, ki je oproščena plačila dohodnine. Bistvena elementa, na katerih temelji opredelitev dohodka iz dejavnosti, sta trajnost oz. kontinuirano delovanje in neodvisnost oziroma samostojnost pri opravljanju dejavnosti. Trajnost naj bi posredno izhajala iz pojma dejavnosti. O opravljanju dejavnosti namreč ne moremo govoriti, če gre za enkratni ali občasen posel. Neodvisnost oziroma samostojnost pa se kaže v opravljanju dejavnosti za svoj račun, na lastno odgovornost in s prevzemom poslovnega tveganja.

3. V zvezi z vprašanjem 2: če FURS oceni, da fizična oseba trgovanje opravlja kot dejavnost, ali se mora fizična oseba potem registrirati kot s.p.? Za nazaj?

Da, če fizična oseba trgovanje opravlja kot dejavnost, se mora kot s.p. registrirati v Poslovni register Slovenije (PRS) pri AJPES.

Če je fizična oseba v preteklih obdobjih trgovanje opravljala kot dejavnost, ni pa bila za to ustrezno registrirana (tj. kot s.p.) in torej iz tega naslova tudi ni plačevala davkov ter je davčni organ zaradi tega tudi še ni obravnaval v postopku davčnega nadzora, ima pa namen s to dejavnostjo nadaljevati tudi v prihodnje, lahko kadarkoli davčnemu organu prostovoljno prijavi dohodke dosežene iz tega naslova »za nazaj«. V tem primeru mora na podlagi četrtega odstavka 52. člena ZFU, pri davčnem organu opraviti vpis dejavnosti fizične osebe v davčni register. To naredi na način, da davčnemu organu, po tem, ko pri pristojnem organu (tj. AJPES) že ustrezno registrira dejavnost in uredi svoj status »za naprej« predloži prijavo za vpis dejavnosti fizične osebe v davčni register na predpisanem obrazcu (tj. obrazec DR-03). Na ta obrazec ročno zabeleži, da gre za vpis dejavnosti v davčni register »za nazaj.« Finančni urad na podlagi prejetega obrazca pri zavezancu v davčni register vpiše dejavnost kot neregistrirano dejavnost pod ustrezno šifro. Po tem, ko ima zavezanec na tak način v davčni register vpisano dejavnost »za nazaj« in je ustrezno registriran v primarni register pri pristojnem organu tudi »za naprej«, mora pridobiti digitalno potrdilo (SIGEN-CA,[1] SIGOV-CA, POSTA®CA, HALOCOM CA, AC NLB) in preko e-Davkov oddati obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti za obdobja (ločeno po obdobjih), v katerih dohodki, ki so bili doseženi z opravljanjem dejavnosti, še niso bili napovedani oziroma na drugi podlagi še niso bili vključeni v odmero dohodnine za posamezno

koledarsko leto in je že potekel rok za predložitev teh obračunov. Zavezanec lahko davčnemu organu ta(te) davčni(e) obračun(e) predloži(jo) na podlagi samoprijave.

V primeru, da v prihodnje zavezanec nima namena nadaljevati z opravljanjem te dejavnosti, bi pa želel urediti stanje »za nazaj«, ravna na enak način, kot je pojasnjeno v prejšnjem odstavku (tj. se vpiše v davčni register na podlagi obrazca DR-03) , s tem, da mu ni treba pri pristojnem organu (tj. AJPES) ustrezno registrirati dejavnosti - se vpisati v primarni register in urediti statusa »za naprej.«

4. Kakšna dokazila glede trgovanja bodo sprejeta? Večina spletnih menjalnic ponuja zgolj printscreen ali izpis dnevnika trgovanja v navadni datoteki. Pogosto menjalnice tudi propadejo in do teh podatkov ni več mogoče, zato ostanejo le podatki o nakazilih na bančnem računu.

Po Zakonu o davčnem postopku mora zavezanec za davek za svoje trditve v davčnem postopku predložiti dokaze. Nadalje Zakon o davčnem postopku tudi določa, da če ta zakon ali zakon o obdavčenju ne določa drugače, dokazuje zavezanec za davek svoje trditve v davčnem postopku praviloma s pisno dokumentacijo ter poslovnimi knjigami in evidencami, ki jih vodi v skladu s tem zakonom ali zakonom o obdavčenju, lahko pa predlaga tudi izvedbo dokazov z drugimi dokaznimi sredstvi. Zbiranje oziroma zapisovanje podatkov o opravljenih transakcijah in evidentiranje listin v poslovne knjige, je torej odgovornost zavezanca. Z drugimi besedami povedano je naloga zavezanca, da z ustreznim dokumentiranjem zagotovi podatke o prometih in stanjih virtualnih valut in posledično zagotovi tudi podatke, ki pričajo o izvoru njegovega premoženja. V kolikor je trajna dostopnost določenih podatkov na medmrežju negotova, jih mora zavezanec na ustreznih podatkovnih nosilcih shraniti sam.

V nadzoru pa pooblaščen oseba, ki vodi nadzor glede na potrebe nadzora s ciljem ugotoviti vsa dejstva, ki so pomembna za sprejem zakonite in pravilne odločitve, izvaja pooblastila in ukrepe, ki jih ima po Zakonu o finančni upravi, Zakonu o davčnem postopku, Zakonu o inšpekcijskem nadzoru in Zakonu o splošnem upravnem postopku. Pri postopanju in odločanju se upoštevajo temeljna načela davčnega in upravnega postopka. V okviru navedenega je dana strankam tudi možnost, da se izjavijo o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločbo, da podajo pripombe in dokaze. O tem, katera dejstva je šteti za dokazana, presodi uradna oseba, pooblaščen za vodenje postopka oziroma odločanje v upravni zadevi, po svojem prepričanju, na podlagi vestne in skrbne presoje vsakega dokaza posebej in vseh dokazov skupaj ter na podlagi uspeha celotnega postopka. Pooblaščen oseba v okviru in na podlagi zakona samostojno opravlja dejanja v upravnem postopku in v tem okviru ugotavlja dejstva in okoliščine ter na podlagi ugotovljenih dejstev in okoliščin uporablja predpise oziroma splošne akte, izdane za izvrševanje javnih pooblastil. Opozarjamo tudi na določbe 38. člena ZDavP-2, ki za zavezance, ki elektronsko obdelujejo podatke določa obveznosti glede hrambe podatkov, oblike in načina zagotavljanja ter predložitve podatkov na zahtevo davčnega organa.

Rudarjenje

5. Glede na to, da je rudarjenje obdavčljivo, ali in kako lahko fizična oseba, ki ni registrirana za opravljanje dejavnosti (s.p.), legalno rudari? Na kakšen način in kdaj naj priglasijo dohodek iz tega naslova ter kako bodo obdavčeni? Ali in kako lahko uveljavlja stroške (nakup opreme, električna energija)?

Dohodek, ki ga doseže fizična oseba pri kreiranju oziroma rudarjenju kripto valut, je obdavčen v vsakem primeru v skladu z ZDoh-2.

Pri tem se lahko dosežen dohodek obdavči kot:

1. drugi dohodek po 105. členu ZDoh-2 pod pogojem, da ga fizična oseba ne dosega v okviru opravljanja dejavnosti.

2. dohodek iz dejavnosti po poglavju III.3. ZDoh-2.

Dohodek, ki ga fizična oseba dosega v obliki virtualne valute pri kreiranju oz. »rudarjenju«, se obdavči kot drugi dohodek po 105. členu ZDoh-2. Višina dohodka v evrih se določi upoštevaje vrednost virtualne valute v evrih v času, ko je dohodek prejet.

Po 108. členu ZDoh-2 je davčna osnova za druge dohodke v obravnavanem primeru doseženi dohodek, od katerega se akontacija dohodnine izračuna in plača po stopnji 25 % od davčne osnove.

Ob tem velja pripomniti, da ZDoh-2 ne daje možnosti, da se davčna osnova od drugih dohodkov, doseženih z rudarjenjem virtualnih valut, zniža za stroške, kot so primeroma (nakup opreme, strošek električne energije, stroška izobraževanja, ...). To pomeni, da bo davčni zavezanec od dohodka, doseženega v obliki virtualne valute, plačal akontacijo dohodnine po stopnji 25 % od celotne vrednosti narudarjene virtualne valute, vrednost katere pa se, kot je že pojasnjeno, določi v evrih glede na vrednost le-te v času, ko je dohodek prejet.

Drugi dohodki se všttevajo tudi v letno davčno osnovo za odmero dohodnine na letni ravni. V obravnavanem primeru ni plačnika davka, kar pomeni, da akontacijo dohodnine od drugega dohodka ugotovi davčni organ na podlagi napovedi davčnega zavezanca. Napoved za odmero akontacije dohodnine od drugih dohodkov mora vložiti davčni zavezanec pri davčnem organu v 15 dneh od dneva prejema dohodka.

6. Če rudarjenje opravlja fizična oseba z dejavnostjo (s.p.), kako naj jih priglasijo, saj ne izda nobenega računa in gre za izplačila iz tujine? Konec leta na DDD-DDD? Se mora registrirati kot zavezanec za DDV ter sproti oddajati RP-O in DDV-O?

Rudarjenje virtualnih valut je transakcija, ki ni predmet DDV. To pomeni, da se fizični osebi z dejavnostjo v zvezi z rudarjenjem ni treba registrirati kot zavezanec za DDV. Rudarjenje virtualnih valut nima določenih strank, nove virtualne valute samodejno ustvari omrežje. Tudi potrjevanje transakcij, ki jih opravijo rudarji med rudarjenjem virtualnih valut za nagrado v obliki provizije, ne predstavljajo storitve, ki bi bila predmet DDV, če je provizija prostovoljno dana s strani osebe, ki opravi transakcijo z virtualno valuto (tudi brez provizije bi bila transakcija potrjena), in gre z vidika rudarja za storitev potrjevanja virtualne valute, ki rudarju ne daje nikakršnih pravic do prejema plačila zanjo. Da je določena storitev ali transakcija predmet DDV morajo biti izpolnjeni še nekateri pogoji, ki jih je podrobneje opredelilo Sodišče Evropske unije. Eden od pogojev je, da mora med izvajalcem in prejemnikom storitve obstajati pravno razmerje, v katerem pride do vzajemnega delovanja, pri čemer plačilo, ki ga prejme ponudnik storitve, predstavlja vrednost, ki jo prejemnik da v zameno za prejeto storitev (glej predvsem sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-16/93 (R. J. Tolsma)). Zato, da je storitev oz. plačilo predmet DDV, mora priti tudi do potrošnje oz. porabe storitve. Iz opisov rudarjenja virtualnih valut izhaja, da pri tem ne pride do položaja, v katerem nastane pravno razmerje med ponudnikom in prejemnikom storitve, med ponudnikom in prejemnikom storitve tudi ne pride do vzajemnega delovanja, kot prej navedeno. Stranka, ki odda nalog za plačilo oz. prenakazilo virtualnih valut, ne ve, kateri rudar bo potrdil transakcijo, in nima možnosti pritožbe proti temu rudarju, če gre kaj narobe. Če ni jasnega pravnega razmerja in vzajemnega delovanja, dobava ni predmet obdavčitve z DDV. Več v zvezi z rudarjenjem virtualnih valut z vidika DDV je že pojasnjeno v podrobnejšem opisu, objavljenem na spletni strani FURS, z naslovom Davčna obravnava poslovanja z virtualnimi valutami po ZDoh-2, ZDDPO-2, ZDDV-1 in ZDFS.

Nadalje dodajamo, da prihodke zavezanec za davek vključi v svoje poslovne knjige na podlagi knjigovodskih listin, ki mu nastanejo na podlagi prodaje blaga oziroma opravljene storitve. Najpogosteje je to račun izdan kupcu oziroma naročniku. Ni pa izdan račun edina mogoča knjigovodska

listina na podlagi katere se pripoznajo prihodki. Prihodki se lahko v poslovnih knjigah zavezanca evidentirajo tudi na podlagi drugih verodostojnih zapisov in listin, iz katerih izhaja, da so se koristi (v konkretnem primeru sredstva v obliki virtualne valute) zavezanca povečale.

7. Ali se pri fizični osebi z dejavnostjo dobički iz rudarjenja in morebitne izgube iz trgovanja lahko pobotajo (so izgube iz trgovanja davčno priznani stroški)?

Da. Presežek prodajne nad nabavno vrednostjo virtualne valute predstavlja po računovodskih standardih prihodek zavezanca, obratno pa presežek nabavne nad prodajno vrednostjo, ki ga lahko imenujemo tudi izguba iz trgovanja, predstavlja odhodek. Zavezancu, ki ugotavlja davčno osnovo na podlagi dejanskih odhodkov predstavljajo izgube pri trgovanju odhodke, ki praviloma zmanjšujejo davčno osnovo akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti.

8. Dohodki od rudarjenja pritekajo kontinuirano ali pa vsaj zelo pogosto, denominirani so v kriptovalutah, enotnega tečaja pa ni (obstaja več borz). Kako se bo problem ovrednotenja dohodkov v evrih reševal v praksi? Kateri tečaj se bo upošteval? Se bo dohodek sešteval na dnevni ali mogoče mesečni ravni?

Kot je že pojasnjeno pod točko 5, mora davčni zavezanec dohodek iz rudarjenja, ki ga ne opravlja v okviru dejavnosti, napovedati v 15 dneh od dneva prejema dohodka. Vrednost narudarjene virtualne valute se, kot je že pojasnjeno, določi v evrih glede na vrednost le-te v času, ko je dohodek prejet.

Tako v primeru drugega dohodka po 105. členu ZDoh-2, ki ga doseže fizična oseba brez dejavnosti, kot v primeru dohodka iz opravljanja dejavnosti, se šteje, da je le-ta prejet ob prejemu virtualne valute. Višina dohodka v evrih se določi upoštevanje vrednost virtualne valute v evrih v času, ko je dohodek prejet. Za pripoznanje višine dohodka v EUR je merodajen tečaj borze ali skupine borz s čim večjo globino oziroma obsegom poslovanja. Pri tem vas želimo opozoriti, da v skladu s tolmačenjem Slovenskega inštituta za revizijo, kriptovalute predstavlja finančno naložbo, vrednoteno po pošteni vrednosti preko poslovnega izida. Posledično dejansko višino prihodkov oziroma davčne osnove v davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz opravljanja dejavnosti določa tečaj kriptovalute na bilančno presečni dan, to je na dan 31. 12. v letu, za katerega pripravljate davčni obračun.

9. Predpostavimo, da fizična oseba z rudarjenjem pridobi 10 enot kriptovalute, ki so v času pridobitve vredne 100 evrov, proda pa jih 2 leti pozneje, ko so vredne 1000 evrov. V prvem letu je 100 evrov obdavčljiv dohodek. Ali je 900 evrov v drugem letu obdavčljiv prihodek ali gre za dohodek iz trgovanja?

Ali je s trgovanjem z virtualno valuto dosežena razlika 900 EUR predmet obdavčitve ali ne je odvisno od načina, na katerega je ustvarjena. Če je ustvarjena na način enkratnega oziroma priložnostnega posla, tako kot bi lahko razbrali iz opisa, potem ni obdavčena. V kolikor pa bi bila ustvarjena z rednim oziroma trajnim in aktivnim trgovanjem, bi bila obdavčena kot dohodek iz opravljanja dejavnosti.

Dejavnosti FURS

10. Kdaj je FURS začel intenzivno spremljati področje kriptovalut?

Z vidika davčnega nadzora so bili pri zavezancih s področja kriptovalut posamezni nadzori izvedeni že v letu 2014. Ciljno pa FURS spremlja in analizira področje kriptovalut v okviru nadzora elektronskega poslovanja od leta 2017.

Ali po vašem mnenju naša zakonodaja dovolj dobro pokriva to področje ali bi potrebovali popravke?

Predlagamo, da navedeno vprašanje naslovite na Ministrstvo za finance.

11. Ali FURS sodeluje s tujimi menjalnicami (npr. Bitstamp, Coinbase, itd.) in/ali stranmi za rudarjenje (NiceHash itd.) oziroma od njih pridobiva podatke?

Glede na obstoječo davčno obravnavo analiziramo potencialna davčna tveganja in pridobivamo podatke iz vseh razpoložljivih uradnih evidenc tudi z izvajanjem pooblastila iz 16. člena ZFU, ki določa, da lahko uradna oseba pridobiva obvestila in podatke od oseb, ki bi lahko dale koristne podatke za opravljanje nalog finančne uprave, določene z zakonom

12. S kom FURS sodeluje in se posvetuje glede obravnave kriptovalut (kakšna projekta skupina, zunanji strokovnjaki)?

Finančna uprava RS pri obravnavi kriptovalut sodeluje s kabinetom predsednika Vlade RS, Ministrstvom za finance, Ministrstvom za javno upravo in različnimi deležniki civilne družbe, kot so Blockchain Think Tank Slovenia, Blockchain Alliance Europe, revizijske hiše in odvetniške družbe, specializirane za obravnavo kriptovalut ter blockchain tehnologijo, blockchain razvijalci, člani posameznih ICO ekip, ...

13. Ali lahko v prihodnosti pričakujemo novo zakonodajo ali natančnejša davčna navodila na tem področju?

Predlagamo, da navedeno vprašanje glede zakonodaje naslovite na Ministrstvo za finance. Glede davčni navodil smo pojasnili pri vprašanju št. 2.

14. Koliko ljudi se obrača na vas z vprašanji glede kriptovalut? Koliko ljudi je že prijavilo dobičke iz tega naslova?

Na nas se z vprašanji o davčni obravnavi poslov s kriptovalutami obračajo številni zavezanci.

Za dejavnost rudarjenja in trgovanja s kriptovalutami ne obstajajo vsebinsko zaprte šifre SKD dejavnosti, zato iz naših baz podatkov posameznih dohodkov ne moremo z dovolj veliko verjetnostjo povezati z navedenima dvema dejavnostma.

Prav tako ne razpolagamo s številom davčnih zavezancev, ki so dohodke iz rudarjenja napovedali kot drug dohodek v napovedi za odmero akontacije dohodnine od drugih dohodkov, saj o tem ne vodimo ločenih evidenc.

www.monitor.si